

UJ KELET

ZEJDO-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában	
Egész évre	— 620
Félévre	— 320
Negyedévre	— 170
Egy hónapra	— 60
Egy szám ára pályaud- varon és vidéken is 3 lej	
Bukarestben	— 3-50
Csehszlovákiában	
Egy hónapra	— 25 ck
Egy szám	— 1-50 ck

Cluj-Kolozsvár * VI. évfolyam * 243. szám

Igazgató: SZÉKELY BÉLA

5684. Tebeth 9 * 1923 december 17 Hétfő

Ujságíró-parlament

A megnagyobbodott Románia ujságírói a mai napon tanácskozási ülnek össze Erdély fővárosában, hogy megvitassák, miként lehetne az ország összes ujságíróit pártmeggyőződésre és nemzeti-ségre való tekintet nélkül egyetlen összetegő szervezetbe tömöríteni. A kereskedők és iparosok bukaresti kongresszusa után ez a második összejövetel, amely minden mellékszempontot félretéve, a professzió munkáit hozza össze a közös célok és közös ideálok jegyében. Nem becsüljük túl a kongresszus jelentőségét, de bűn volna, ha igazi értékénél kisebbre becsülnénk. Az a professzió, amelynek tagjai ma összegyűlekeznek az ország minden tájáról, nemcsak azokat érinti, akik kötelekbe tartoznak, de mélyen belevág az ország egész lakosságának életébe. Nem közönséges szakmáról és nem is közönséges munkákról van szó, hanem az ujságírásról, amely hivatásnak legsajátabb tulajdonsága éppen az, hogy kötelezése beleavatkozni mások dolgaiba, az ország dolgaiba és amelyeknek feladata a közvélemény irányítása. Ez a körülmény teszi a mai ujságírókongresszust országos jelentőségű eseménnyé, melynek eredménye nagy hatással lehet az egész társadalom életére.

Az ujságírókongresszus nem fog politikával foglalkozni, nem fog beleavatkozni az egymással hadakozó pártok vitájába, a célja merőben kulturális és gazdasági. A tárgysorozaton csupa olyan kérdések szerepelnek, amelyek az ujságírók anyagi és erkölcsi helyzetét érintik és az országos szervezet megalakítása is azért vált szükségessé, hogy ezeket a kártya érdekeket a kollektív fellépésben rejlt erő segítségével annál hathatósabban lehessen megvédelmezni. Am annak ellenére, hogy a tanácskozási anyagból teljesen száműzve van a politika, egy kérdésről mégis foglalkoznia kell a kongresszusnak. Ez a kérdés, noha kétségtelenül belehatol a politikába, mégis elválaszthatatlanul összefügg az ujságírók anyagi és erkölcsi helyzetével. A sajtószabadságról van szó, amely nélkül az ujságírás elsorvad és megvetendő mesterséggé aljesodik. Ott, ahol az ujságíró tollát törvényes, vagy a ri még ennél is rosszabb, törvénytelen kényszerek irányítják és befolyásolják, ott a sajtó nem emelkedhet arra a piedesztálra, amelyen a foglalkozás természeténél fogva állnia kell. A sajtószabadságot nemcsak írott törvények biztosítják, mert ez egy-magában nem elegendő. A sajtószabadság kérdése szorosan összefügg az általános szabadsággal és ha a társadalom szabad életét igazságtalan rendszabályok korlátozzák, ez feltétlen kihatással van a sajtóra is. Sajtószabadság csak demokratikus és szabad országban képzelhető el. Amikor Románia ujságírói, az ország szellemi életének e vezetésre hivatott munkásai kongresszusra ülnek össze, lehetetlen figyelmüket elfordítaniok ettől a problémától és megbeszéléseik körébe be kell vonniok a sajtószabadság kérdését és azokat a momentumokat, amelyek a sajtó szabad véleménynyilvánítására zavarólag hatnak.

Ha csakugyan távolmarad a kongresszustól minden pártpolitika, — meg vagyunk győződve róla, hogy így lesz — egészen bizonyos, hogy az ujságírók elfogódottság és előítélet nélkül fogja fel-tárni azokat a visszasságokat, amelyek Románia mai közéletét annyira megbolygatják és végeredményben a sajtó szabad működésére is hátrányos befolyással vannak. A kongresszus minden bizonynyal észre fogja venni, hogy az igazatnak és gyűlöletnek mai atmoszférája megmérgezi az ország társadalmát, osztályokat és népeket ingerel egymás ellen és egyre jobban ássa alá azokat a szabadságokat, amelyek a sajtó munkájának létalapját képezik. A kongresszus meg fogja állapítani azt is, hogy ennek az atmoszférának megváltoztatása leg-főbbképp éppen az ujságírók kezében van. Ha az ujságíró át lesz hatva a tudattól, hogy hivatását csak szabad és demokratikus levegőben töltheti be, akkor nem fogja tollát kiszolgáltatni azoknak, akik a gyűlöletet és erőszakot hirdetik, akik a sajtó segítségével osztályokat, népeket és felekezeteket ingerelnek egymás ellen, hanem meg fogja őrizni

függetlenségét és a pártpolitikai érdekeket mindig össze fogja egyeztetni a társadalmi béke és igazságosság követelményeivel. A romániai ujságírók parlamentje elég erőt reprezentál ahhoz, hogy szavát

mindenütt meghallassa, hogy a professzió szempont-jait érvényre juttassa és utját állja annak a sa-jnálatos folyamatnak, amely az ország belső nyu-galmát egyre jobban ássa alá.

Poincaré hajlandó támogatni Németországot népszövetségi kölcsön kérésében

Franciaország feltételekhez köti a németekkel való közvetlen tárgyalásokat. Marx kancellárnak el kell fogadnia a pénzügyi ellenőrzést, ha kölcsönt akar

(Páris, dec. 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Poincaré ma fogadta a sajtó képviselőit, akik előtt nyilatkozott a német kérdésről.

A Havas-ügyönkösség szerint a francia kormány által megállapított összes feltételek, amelyeket a tárgyalások megkezdéséhez fűzött, bekövetkeztek. A ruhrvidéki ellenállás teljesen megszűnt és így a francia kormány nem látja semmi akadályát annak, hogy újból felvegye a tárgyalásokat Németország képviselőjével. Németországnak összes észrevételeit a jövátelteli problémára vonatkozólag meg fogják hallgatni, ami azonban nem jelent azt, hogy a francia kormány a jövátelteli bizottság által adott prerogatíváival ellentétben járna el. Franciaország ezért csak arra fog szorítkozni, hogy a jövátelteli bizottságban levő képviselőinek megfelelő instrukciókat adjon és

nem fogja megengedni, hogy a bizottság a Ruhr-vidék megszállásának ügyét tárgyalja.

Franciaország és Belgium, mint hivatalosan közöl-ték, fokozatosan kiűrik a megszállott területeket, a német adósság megfizetésének arányában. A fran-cia kormány azonban kész megállapodást kötni a megszállás modalitásairól. Ugyanez a helyzet a francia megszállók és a német nagyiparosok közötti szerződésekkkel, amelyeknek lejárta után a francia kormány hajlandó e kérdésben közvetlen tárgyalá-sokat is folytatni a német kormánnyal. Amennyi-ben a tárgyalások alatt Németország felvetné a rajuai szeparatista-ügyet, Franciaország visszauta-

sitja ennek a kérdésnek tárgyalását, mert nem akar Németország belső ügyeibe be-avatkozni.

Franciaország a megszállott területeken a legszigo-rubb semlegességet kívánja megőrizni.

Páris, dec. 15. Francia politikai körökben nagy feltűnést keltett Marx német kancellár teg-napi nyilatkozata, melyben bejelenté, hogy Német-oroszának követnie kell Ausztria példáját, mert csak így kerülheti el a katasztrófát, ha kölcsönt kér a népszövetségtől. A német kormánynak ezzel a szándékával szemben

Párisban nem helyezkednek visszautasító álláspontra

és ha Németország megbarátkoznék azokkal a fel-tételekkel, amelyeket Ausztria is magára vállalt a kölcsön ellenében s amelyet most Magyarországnak szintén el kell fogadnia, Franciaországnak nincs kifogása a népszövetségi kölcsön folyósítása ellen.

Páris, december 15. Poincaré ma hallgatja meg Hösch párisi német ügyvivőt, aki a Marx-kormány nevében előterjesztette azt a kérést, hogy bizonyos feltételek mellett Franciaország kezdje meg újból a Ruhrvidékre és a Rajnamentére vo-natkozó tárgyalásokat. Hír szerint a francia kormány örömmel üdvözli Németországnak ezt a lépését, mellyel megerősödött Poincaré álláspontja, hogy vitás kérdések eldöntésére a jövátelteli bizottság illetékes és Németország sem kérhet pénzügyi tá-mogatást a népszövetségtől, csak a jövátelteli bizott-ság előzetes hozzájárulása után.

Liberális képviselők támadása Constantinescu miniszter ellen

Elhalasztották az agrártörvény módosításáról szóló javaslat tárgyalását. A bukaresti egyetem rektora támadja a kormány közoktatásügyi politikáját. Tízmillió lejt utaltak ki diákokthonok számára

(Bukarest, dec. 15. Az Uj Kelet tudósítójá-tól.) A kamara üléseinek napirendjét néhány nap óta a földosztási visszaélések körüli interpellációk töltik ki. Az ellenzék szónokai Lupu parasztpárti vezetővel az élükön koncentrikus támadást indítottak Constantinescu földművelésügyi miniszter ellen, aki a parlament egyik legutóbbi ülésén maga is beismerde, hogy többszáz ezer jogos földigénylő ma-radt föld nélkül, az agrárbizottságok visszaéléseit azonban cáfolta. A kamara mai ülésén Istrate Mi-cescu, a liberális párt egyik igen számottevő tagja, az iltovi ügyvédi kamara dékánja is a földosztási visszaélések ostromozói közé sorakozott és éles han-gon kelt ki az agrárbizottságok ellen, de állást foglalt a földművelésügyi miniszternek az agrártör-vény módosításáról szóló törvényjavaslata ellen is.

Istrate Micescu interpellációja nem az első támadás, amely liberális részről éri a földművelés-ügyi minisztert. Néhány nappal ezelőtt Popoviciu liberális képviselő már élesen kikelt Constantinescu miniszter ellen, aki az új földművelésügyi állam-titkárság felállításáról szóló törvényjavaslatát meg-szavattatta a parlamenttel. Ezek a liberális oldal-ról jövő támadások azt sejtetik, hogy Constanti-nescu miniszter a pártjában is mind jobban elveszti népszerűségét és nincs kizárva, hogy kénytelen lesz tárcájáról lemondani. A parlament üléseinek lefolyásáról a következő részletes tudósításunk szá-mol be:

Liberális képviselők az agrártörvény módosítása ellen

A kamarában Jorgu Toma elnökölt. Negura til-takozik az agrártörvénynek rendeletekkel történő mó-dosítása ellen, ami szerinte alkotmányellenes. Rámu-

tat az agrárbizottságnál levő anarchiára. Racovitzu felvilágosítást kér, igaz-e, hogy a csernovitzi és jasi igyorsvonatokat expresszvonatokká akarják átala-kitani, dupla tarifával. Ezután a kamara megsza-vazza a bukaresti északi pályaudvar újrafelépíté-sére kért egymillió hiteljavaslatot, majd megkezd-i az agrártörvény módosításáról szóló törvényjavas-lat tárgyalását. A javaslat szerint az agrárbizottsá-gok tagjainak számát négyre szállítanák le, a perek-gyorsabb elintézés érdekében. Cezar Spineanu a ja-vaslat ellen beszél és követeli, hogy a megyei bizottságok ülései legyenek nyilvánosak, az agrár-bizottságot pedig oszlassák fel.

Istrate Micescu liberális képviselő kijelenti, hogy a javaslat alkotmányellenes, mert nem veszi tekintetbe az alkotmány ama elvét, hogy az állami hatalmi ágak egymástól elkülönítendők. Ugyanez a személy nem lehet tagja a bizottságnak és a bíróságnak is. A demokráciának és igazságszolgá-latásnak egyik alapköve az, hogy a bíraskodás és közigazgatás ne legyen egy kézben. Megállapítja azt is, hogy az alkotmány tizenhétben állapítja meg az agrárbizottság tagjainak számát, ezt Con-stantinescu miniszter leszállította előbb tizenket-tőre, majd hatra, most már négyre kívánja csök-kenteni. Ez azonban lehetetlen, mert alkotmány-ellenes, mert az alkotmány 137. szakaszában benne van, hogy mindazok a törvények, amelyek az alkotmánnyal ellenkeznek, érvénytelenek.

Az agrárbizottság irodái üresek

Istrate Micescu ezután több példát hoz fel az agrárbizottság visszaéléseiről. Konstatálja, hogy a bizottság irodái most üresek, mert a tiszt-viselek Vacarestiben ülnek, a bizottság vissza-

élésit egyébként módjában lesz a semmitöszék előtt is ismertetnie. Beszámol egy itéletéről, melyet hat bíró helyett csak kettő hozott és felolvassa a bizottság egy határozatát, amelyet egyedül Constantinescu miniszter irt alá. Azt hiszi, hogy ezt a határozatot a miniszter saját lakásán hozta, iratok nélkül. Rámutat arra, hogy az agrár-bizottság tárgyalásainak titkos volta ellenkezik az igazságszolgáltatás szellemével, amely azt követeli, hogy a feleket hallgassák meg és legyenek jelen a tárgyaláson. Beszédét azzal végzi, hogy a kamarának el kell vetnie a javaslatot, mert nem szabad alkalmat adnia a semmitöszéknek arra, hogy alkalma legyen kijelenteni, hogy a képviselőház az alkotmány ellen szavazott.

Marzescu igazságügyminiszter kéri Micescut, körvonaloza pontosabban a bírák ellen felhozott vádjait. Mircea Djuvara kijelenti, hogy Micescu támadásai alaptalanok.

Constantinescu földmívelésügyi miniszter szóval tel ezután és megállapítja, hogy Micescu egy személyes ügyet hozott a kamara elé, amelyet a semmitöszék előtt kell majd képviselnie. Az általa egyedül aláírt határozatra nézve megjegyzi, hogy az egy ülésen történt, amelyen ő és a jegyző aláírták a hozott határozatokat. Az agrárbizottság tagjainak csökkentése gyorsítani fogja az eljárást, ez a fő.

A többség a vita bezárását és a szavazás elhalasztását kívánja, az ellenzék követeli a szavazást. Elnök erre az ülést bezárja.

A bukaresti egyetem rektora elítéli a kormány közoktatásügyi politikáját

A szenátus ülésén Ferehide elnököl. Angheliescu miniszter betérjesztette a Vasiliu-Bolnavu-féle egyetemi diákalapítvány létesítéséről szóló törvényjavaslatot. Bianu szükségesnek tartaná, hogy a szenátus palotájának építését végre megkezdjék, hogy az egyetemnek a szenátus által lefoglalt terméi visszaadassanak rendeltetésüknek. Angheliescu miniszter osztja ezt a nézetet.

Pangrati, a bukaresti egyetem rektora viszapillantást vet az egyetem építésének történetére. Megállapítja, hogy az egyetem most saját épületének csak harmadrésében foglal helyet, a többi más célokra használják. Artzreanu szerint sokkal fontosabb a hajléktalan diákok elhelyezése, mert végre is az egyetemi tanárok megtartják előadásait az Atheneumban. Angheliescu miniszter közli, hogy eddig tízmilliónál nagyobb összeget adott a diákokthonok számára. Pangrati rektor éles támadásban részesíti a kormány közoktatásügyi politi-

káját. Megindító példákat hoz fel a tanítók és tanárok szomorú helyzetéről és megállapítja, hogy a bölcsészeti fakultás hallgatói nem fogadják el a miniszter ösztöndíjait, mert nem akarják aláírni azt a kötelezvényt, hogy megmaradnak az államnál, an-

nak sanyaru kenyerén. A matematikai szakon száz állásra három jelentkezett, ez mindennél jobban illusztrálja a közoktatásügyi politikát. Ezután a szenátus megszavazott néhány honosítást, mire az ülés végetért.

Athénban mindenki forradalmat csinál és valutázik

Mindig ugyanazok rendezik a tüntetéseket, hol a királyság, hol a közársaság mellett. Jugoszlávia semleges marad a görög eseményekkel szemben. Gáfólják a jugoszláviaellenes olasz-bolgár titkos szövetséget

(Bakarest, dec. 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) I. Mitilineu volt miniszter tegnap este érkezett vissza Athénból, ahol magánügyekben járt. Görögországi impresszióiról és a görög eseményekről Mitilineu a következő érdekes dolgokat mondotta az újságíróknak:

— Görögország népe állandó forrongásban van, de legizgatottabb mégis a helyzet a fővárosban. Napról-napra sűrű embertömegek hullámanak a kávéházak előtt és izgatottan tárgyalják a napi eseményeket. Alkalmam volt közelebről is figyelemmel kísérni a politikai mozgalmakat és szemtanúja voltam néhány tömegtüntetésnek. Azt tapasztaltam, hogy

minden demonstrációban ugyanazok az emberek vesznek részt,

ugyanaz a közönség tüntet egyszer hol Venizeloz és a köztársaság, hol pedig a királyság mellett.

— A mult vasárnap végignéztem a monarchisták tüntetését. Valóban impozáns tömegfelvonulás volt. Az ezzel kapcsolatban történt összeütközések korántsem voltak olyan súlyosak, nem voltak olyan véres incidensek, mint ahogy a romániai lapokban olvastam. Legérdekesebb azonban, ami a pártatlan szemlélőnek azonnal feltűnik, az, hogy ezeket a tömegdemonstrációkat nem vezetik közismert politikuskok, mint másutt. Általában tapasztaltam, hogy

Görögországnak nagyon kevés súlyos vezetőféria van

s ezért van az, hogy az országban nem tud a helyzet bármilyen állandó irányban stabilizálódni. Az egységes és céltudatos politikai vezetés hiánya, mely már több mint egy éve tart, legfőbb okozója az állandó nyugtalanságnak. Mert hiába tartják magukat a vezérüktől megfosztott republikánusok a helyzet urainak, mégis arról győződhettem meg, hogy a nép körében még mindig erős a királysághoz való érzelmi kötődés, György király és családja még mindig népszerűségnek örvend a vidéken. Nagyon imponáló a király magatartása, aki rendületlenül kitart a helyén és a nép minden nap látja athéni

palotájában, vagy amikor sétára megy a királynéval a phaleroni kikötőbe.

— Nagy a drágaság, de minden politikai bizonytalanság mellett is a nép nem szenved hiányt. A gazdasági élet sem érzi a forrongás hatását.

A börzejáték és a valutázás rendkívüli mértékben folyik.

Társadalmi és pártkülönbségre való tekintet nélkül mindenki tőzsdézik és valutázik. Legkedveltebb devizakereskedelmi eszköz a font sterling, melynek árfolyamhullámzása egyik napról a másikra teszi duagazdaggá vagy koldusszegénné az embereket. A nagy vagyoni összeomlások, melyek persze gyakoribbak a meggazdagodásnál, nem riasztanak vissza senkit. Férfiak, nők egyaránt látogatják a tőzsdét délelőtt, ebéd után pedig kivonulnak az utcára forradalmat csinálni.

Belgrád, dec. 15. Nincsies jugoszláv külügyminiszter pénzügyi bizottság tegnapi ülésén változta a kormány külpolitikai álláspontját. Albániára vonatkozólag kijelentette, hogy Jugoszlávia érdeke egy megerősödött és független albán állam s így támogatni fogja az alkotmányos albán államot.

Görögországgal szemben — mondta — Jugoszlávia a legszigorúbb semlegességet fogja megőrizni. Ami Bulgáriát illeti, a most kötött megállapodások biztosítani fogják a legjobb viszonyokat. Kijelentette továbbá, hogy a Jugoszlávia és Magyarország közötti viszonyban javulás állott be. A fiumei kérdést illetően a kormány nem tesz különbséget a jelenlegi és az előbbi kormányzás között, mert egyedül törvényesnek csak azt fogja elismerni, amely az Olaszországgal kötött megállapodás alapján fog létezni. A kérdés csakis a két ország közötti meg egyezés által rendezhető. Angliával és Franciaországgal szemben Jugoszlávia helyzete változatlan, a jövőteli kérdésben a jugoszláv álláspont megközelíti a francia felfogást.

Róma, dec. 15. Hivatalosan megáfólják azt a hírt, hogy Olaszország és Bulgária között titkos egyezmény jött létre Jugoszlávia ellen.

Egy zsidósors

Regény. Dán nyelven írta Meír Aáron Goldschmidt.

— Hová lett Bendixen? — kérdezte, amikor látta hogy nincs a szobában.

— Bendixen? Hlszen itt se volt.

— De igen, itt volt! Mikor elmentem, még megkértem, hogy maradjon itt és várjon meg.

— Istenem! Akkor talán meghallotta amit mondtam! — kiáltott Luiza és vörösrőre pirult. — Mintha hallottam is volna, hogy az előbb ajtó nyílt, de azt hittem, hogy tévedek.

— De hát mit mondtál? Es hogyan tudtok olyan vigyázatlanul beszélni, ha a szobám ajtaja éppen csak hogy be van téve és valaki van nálam!

— Hallottuk, amikor elmentél és nem gondolhattuk, hogy valaki van még itt.

— De hát tulajdonképpen mit mondtál Luiza, hogy ugy félsz, hátha meghallotta?

— Anya arról beszélt, hogy őt is meghívjuk a bárra és akkor azt kérdeztem hogy: annak a zsidónak is itt kell lenni? Es akkor anya azt felelte: Hlszen ki is lehet hagyni.

— Na! Ez éppen a Bendixennek való volt! De a fene megegye, hogyan feledkezhetik meg magáról ennyire egy fiatal leány, aki igényt tart arra, hogy műveltnék lássák, még ha csak gondolatban is! — dühöngött König elkeseredetten. — Bendixen a barátom és más titulust nem kell adnom neki a kisasszonyhugom. De bocsánatot fogsz kérni tőle, — és ha nem tetszik neked, hát én fogom ezt megtenni, még pedig a te jelenlétben!

— Lajos! — szólott Luiza és bizonyos méltó ággal fordult bátyjához, — remélem még meg fogod gondolni a dolgot, mielőtt kompromittálnád a testvéredet. Különben is, bizonyos mértékig igazolni tudom magam, ha megmondom az okát, hogy miért beszéltem így. Talán kacérság volt tőlem, — vagy nevezd aminek akared. Henriette mindig övele bosszant engem és most kicsit affektálva, több közömbösséget

akartam vele kapcsolatban mutatni, mint amennyit igazán érzek és erre a célra nem tudtam jobbat mint éppen ezt. Remélem, hogy ez a vallomás elég bűnhődés lesz azért a hibáért, melyet akaratlan követtem el, és magad is meg keresni az alkalmat, hogy az ügyet megaláztatásom nélkül intézd el.

— Hogyne, az jó volna ugy-e, hogy csak egy tisztára mosd magad és az egész dolgot az én nyakamba varrd, — dörmögte König. — De most aztán az igazság nevében követelem, hogy őt is meghívják a bárra!

Ezzel távozott, hogy Bendixent megkeresse. Közben elegendő idő mulott el, hogy Jákob ingerült hangulatát lecsillapítsa és hogy a bosszuság helyébe szégyenérzés lépjen. Ugy elgondolta: mi jogom volt nekem azt a beszélgetést meghallani? Hiszen nem azzal a rendeltetéssel mondták, hogy én is meghalljam. Ha tudták volna, hogy a közelben vagyok, nem mondták volna... De mégis, miért nem tud ez a lány másképpen gondolni rám, mint a zsidó Bendixenre?... Es minden egybevetve: hiszen az is vagyok: a zsidó Bendixen!...

Milyen szinben fogok ezek után ennél a családnál feltűnni?... Bár adta volna isten, hogy az a komisz zárav rendszeren becsukta volna az ajtót, még mielőtt az a lány beszélt... Közben, hogy ilyen gondolatokkal járkált föl és alá szobájában, kopogtattak az ajtón és König belépett. Mikor így egymással szemben állottak, mindkettőjük sokkal inkább elfogódott volt, semhogy egymás zavarát észre tudták volna venni. Gépiesen nyujtottak kezét egymásnak. Jákob görcsös igyekezettel szedte össze minden lélekje enlétét, melynek szükségét érezte éssikerült neki félig öntudatlanul kimondani a szavakat:

— Bocsáss meg kérlek, hogy ugy elfutottam. Megfeledkeztem egy levélről, amit sürgösen kellett postára adnom.

A derék König örömeben majd hogy a levegőbe nem ugrott, amikor ezeket a szavakat meghallotta. Önkénytelenül ki tört belőle:

— „Hála istennek“... de rögtön el is hallgatott és attól való félelme, hogy ezzel a felkiáltásával mindent elárulhatott volna, örömet csaknem elrontotta. De Jákob nem talált semmi olyast ebben a fölkiáltásban, amin el kellene csodálkozni és jó beváltól maga hála-istent mondott, hogy ilyen szerencsés szavak csúsztak ki a száján.

Megkönnyebbülten és szívélyes hangulatban ült le a két jóbarát és elbeszélgettek. Még nem volt rá eset, hogy Jákob ilyen nagy udvariassággal és igyekezettel tömött volna meg König részére pipát és nem volt rá eset, hogy König annyi ügybizalommal segédkezett volna neki, hogy a kis kényelmetlenségeket ugy magára igyekezett volna venni, mint most. Nagy élénkséggel csapongott a társalgás egyik dologról a másikra, talán csak éppen azért, mert mind-egyik félt gondolkodási időt engedni a másiknak, arra, hogy minek is kellett volna szembe-tűnően felötleni, mindjárt az első kérdés és felet alkalmából — és ugyanez okból olyan későn váltak el egymástól, amennyire csak lehetett. A maguk gondolatai voltak most a legkinosabb társaság, amelynek a két barát átengedhette egymást. Ugy vélték, hogy csak addig tudják jól érezni magukat, ameddig együtt maradnak és jól rávigyáznak, hogy ezek a kéréten vendégek ne jöhessenek.

Végre is König jó kivezető utra leit. Kikerült a bárra való meghívóval és minthogy Jákob a meghívást szívélyes köszönettel elfogadta, mindkettőjüknek valami biztosítékfajta-juk volt arra, hogy barátságukba semmiféle zavaró momentum nem férközött.

— Te, ugy-e tudsz táncolni? — kérdezte König.

— Igen, az iskolában ugy-ahogy megtanultam. De igazi bálon még sohase vettem részt.

— No ugyan! — mondotta König — hát mi más egy bál, mint táncolás.

Ezzel istenhozzátod mondot — és ment.

(Folyt. köv.)

Ujabb kutatás
admira

Kinában
ezernyolcszáz
Ábránámot,
és még néhány
ismerünk. Tu
évvél a keres
zsidók egy n
hatszázitizenh
arról, hogy E
misszionárius

En ma
napot töltöt
belsejébe ut
egy zsidó o
nekem a kin
tettem saját

A zsidó
Go-nak neve
Kiannak mo
az ereket, a
misszionárius

Sanghaitól 5
rosa, itt meg
lyet 1183-ba
A kínai zsidó

másolata az
A falak tele
iratokkal. N

ven érintke
teflint és id
mernek az is
zsolárt, csal
rülmetelést
hanem a

nap után.

E vár
régijeljegyz
zsidók már
idejében jött
tették zsinag
ábrázolják a

Balold
pedig egy e
zében egy t
kínaiakra m
tekereset ta
mény alatt

„Ime
a zsidó Sun

A kép
hogy néhány
nem lehetet
mert nem v

vetődött és
dolga volt

azóta a zsidó
hellel Kalk
zolja, amik
hítközségi e

a zsidók me
háttérben á
elés és az

kifejezésben
sonultak a

Kante
hítközség.

szegény em
zsinagóga l
vek, mielőtt
hoz csatolt
legteljesebb

ban a zsidó
közizagatá

Magya
Buda
tizenhárom
nerzeigyűl

Lázár-utca
Mátyás tiz
Karolyi M
hardi Tibo
sági intézi

Lem
Vars
beadta lem
annak a
bírószág
Javorina

...tikai szakon szűz
mindennél jobban
...tikát. Ezután a
...ositást, mire az

Csinál

...ol a köz-
...nyekkel
...övetséget

...megy a királyné-

...nden politikai bi-
...szenvet híányt.
...rongás hatásait.

S rendkívüli

...aló tekintet nél-
...k. Legkedveltebb
...sterling, melynek
...l a másakra teszi
...yé az embereket.
...lyek persze gya-
...riasztanak vissza-
...ogatták a tőzsdét
...ulnak az utcóra

...jugoszláv kül-
...egnapki ülésen vá-
...pontját. Albániára
...ngoszlávia érdeke
...lbán állam s így
...ányos albán

...ta — Jugoszlávia
...a megőrizni. Ami
...egállapodások biz-
...okat. Kijelentette
...gyarország közötti
...mei kérdést ille-
...bséget a jelenlegi
...mert egyedül tör-
...merni, amely az
...s alapján fog lé-
...szág közötti meg-
...val és Franciaor-
...lyete változatlan,
...álláspont meg-

...n megcáfolják azt
...ária közötti titkos
...ellen.

...ögtön el is hall-
...ogy ezzel a fel-
...t volna, örömet
...nem talált semmi
...amin el kelleve
...maga hála-istent
...szavak csuszak

...vélyes hangulat-
...beszélgettek. Még
...ilyen nagy ud-
...omótt volna meg-
...olt rá eset, hogy
...segédkezett volna
...ségeket úgy ma-
...mint most. Nagy
...gás egyik dolgról
...zért, mert mind-
...engedni a má-
...let volna szembe-
...és első kérdés
...mez okból olyan
...ennyire csak le-
...váltak most a
...k a két barát át-
...élték, hogy csak
...agukat, ameddig
...yáznak, hogy ezek
...szenek.

...zető utra lelt. Ki-
...óval és minthogy
...köszönettel elfo-
...ni biztosítékfajtá-
...gukba semmiféle
...zött.
...olni? — kérdezte

...gy-ahogy megta-
...ohase vettem részt.
...lotta König — hát
...ás.
...ndott — és ment.

Kínai zsidók

Ujabb kutatások a távoli keleten. Zsidó tábornokok, admirálisok, magasállású tisztviselők

A „Der Freund“ című vilnai zsidó napilapban Abraham Frubotschist ír, aki Kína belsejében járt, leírja az ottani zsidók életét. Ez a leírás sokban különbözik azoktól a leírásoktól, amiket erről már olvastunk.

Kínában őriznek egy régi, körülbelül kétezeréves kéziratot, amely megemlíti Noét, Ábrahámot, Mózeszt, Józsefet és testvérei történetét és még néhány elbeszélést, amelyet a Bibliából ismerünk. Tudjuk azt is, hogy kétszázhuszonegy évvel a keresztény időszámítás előtt Perzsiából a zsidók egy nagy tömege Kínába vándorolt. Ezerhátszázhatvanötben jött Európába az első értesülés arról, hogy Kínában zsidók élnek. Ezt a hírt egy misszionárius közölte az európaiakkal.

En magam 1920-ban majdnem tizenkét hónapot töltöttem Sanghajban, innen pedig Kína belsejébe utaztam. Sanghajban megismerkedtem egy zsidó orvossal, aki sok mindent elmondott nekem a kínai zsidókról, amiket azután kiegészítettem saját uti tapasztalataimmal.

A zsidókat Kínában Yol-Tak-nak, vagy Go-Go-nak nevezik. A zsidók önmagukat Pan-Khin-Kiannak mondják. Minden állati húsból kieszedik az ereket, a baromfi húsból is. Még nem akad misszionárius, aki kínai zsidókat megtérített volna. Sanghaitól 500 km.-nyire tekszik Kai-Fang-Pu városa, itt meglátogattam a zsidó templomot, amelyet 1183-ban építettek és később restauráltak. A kínai zsidók hite szerint a zsinagóga pontos másolata az elpusztított jeruzsálemi szentélynek. A falak tele vannak kínai és héber nyelvű feliratokkal. Némely zsidó család ma is héber nyelven érintkezik egymással. Reggeli imáikhoz a teifil és imakönyvet használják, azonban nem ismernek az istentiszteletnél sem imakönyvet, sem zsolnárt, csak a pergamentre írott Bibliát. A körülmetelést megtartják, de nem a hetedik napon, hanem a gyermek születését követő első hónap után.

E város zsidóságának értékeny irattára van, régi feljegyzésekkel és ezekből kiderül, hogy a zsidók már két évezreddel azelőtt a Khan-dinasztia idejében jöttek. Kínába Császári engedéllyel építettek zsinagógákat, amelyen hatalmas freskók ábrázolják a következő jelenetet:

Baloldalt negyvenötven kínai áll, jobbra pedig egy európai zsidó földigigő kabátban. Középen egy büszketartású kínai áll, balkezevel a kínaiakra mutat, jobbjaiban pedig egy pergamentekercset tart, amelyből valamit felolvass. A festmény alatt ez a szöveg olvasható:

„Ime ez Móse Hakohen rabbi. — Ez pedig a zsidó Sun-Tun-Li.

A kép magyarázatát elmondotta nekem, hogy néhány évtizeddel azelőtt a városban évekig nem lehetett a cirkumciózió parancsát végrehajtani, mert nem volt mőhelyük. Egy rabbi a városba vetődött és meghallotta a zsidók panasztát. Első dolga volt Kalkuttából mőhelt hozni a városba, azóta a zsidó hitközség mindig el van látva mőhellel Kalkuttából. A kép azt a jelenetet ábrázolja, amikor Móse Hakohen rabbit Sun-Tun-Li hitközségi elnök felkéri, keresne módot arra, hogy a zsidók megtarthassák ősi vallási szokásukat. A háttérben álló kínaiak zsidók, akik a hosszú együttélés és az éghajlat befolyása következtében arckifejezésben és természetben majdnem teljesen áthasonultak a kínaiakhoz.

Kantonban van a legnagyobb kínai zsidó hitközség. Leginkább kiskereskedők és földműves, szegény emberek, de rendkívül jótékonyak. A zsinagóga három hajón épült, a vizen áll és a nyelvek, mielőtt a templomba lépnének, a zsinagóghoz csatolt fürdőben megfürödnek. Politikailag a legteljesebb szabadságot élvezik. Nem ritka Kínában a zsidó tábornok, admirális és magasabbrendű közigazgatási tisztviselő.

Magyar interpelláció Károlyi könyvéről

Budapest, december 15. A ma esti ülésre tizenhárom interpellációt jegyeztek be a magyar nemzetgyűlés könyvébe. Lendvai-Lehner István a Lázár-utcai kávéházi verekedésben megölt Fremmel Mátyás tizedes ügyében, Szakács Andor pedig Kurolyi Mihály emlékiratainak elközbizásért, Eckhardt Tibor a limanovai emlékvacsorán tett hatóságai intézkedések miatt fog interpellálni.

Lemondott a lengyel miniszterelnök

Varsó, december 15. Vitos miniszterelnök beadta lemondását. A kormányválság elsősorban annak a következménye, hogy a hágai nemzetközi bíróság Csehszlovákiának ítélte a szepességi Javorina vidékét.

Hogyan él a király?

Kilencetől hatig dolgozik mindennap. Életmódja a lehető legegyszerűbb. Misu király személye körüli miniszter és Angheliescu tábornok udvari marsall nyilatkozata az Uj Kelet munkatársának

(Bukarest, dec. 15. Az Uj Kelet kiküldött munkatársától.) A rendőr nem akar beengedni a kapun, hosszasan kell magyarázni neki, hogy Ötelsége személye körüli miniszterét keresem.

— Itt nincs semmiféle miniszter, ez a királyi palota.

Nagy nehezen megérti, hogy éppen a királyi palota az, ahol a minisztert megtalálhatom. A lépcső két oldalán álló katonák szabályosan tisztelegnek, felsietek a piros szőnyeggel borított lépcsőn, az impozáns termetű, nagyszakállu portás kinyitja a nagy kaput és benn állok a királyi palota előcsarnokában.

Aranygombos, feketefrakkos, ezüstszegélyű pirosmellényes inas lép elé, akivel közlöm, hogy a király személye körüli miniszterét keresem. Névjegyet teszek egy ezüst tálcára, az inas bevezet egy kis fekete szalonban, helyet kínál és bemegy egy szárnyas üvegajtón.

Körülnézek. A szobát hatalmas perzsaszőnyeg borítja, középen kis fekete lakkasztalka, körülötte aranyhímzésű fekete szalagarnitúra, a sarokban kandalló, előtte dohányzóasztal két fotellel. A falakon képek, a mennyezet tizenkétlángú csillár.

Az inas lábujjhegyen kijön a szárnyas üvegajtón és jelenti, hogy Misu miniszter szívesen fogad. Az üvegajtón bejutok egy másik városzobába, amelybe bevilágít a miniszter szobájának lámpája.

Misu miniszter hatalmas teremben dolgozik, a terem közepén gömbölyű asztalka székekkel, a sarokban óriási fakate amerikai íróasztal tömve írószövegekkel, aktákkal, a miniszter elem jön. Alacsony, ősz, szalónkabátos ur, udvariasan vezet a szoba közepén álló asztalkáig.

— Mindenki szeretné tudni — kezdem — hogyan él Ötelsége a király?

A miniszter elmosolyodik.

„Mi észszerű politikát csinálunk“

Oromulu a Banca Nationala kormányzója a kormány gazdasági politikájáról

(Bukarest, dec. 15. Az Uj Kelet kiküldött munkatársától.) Az Uj Kelet már több ízben foglalkozott a pénzkrisis kérdésével. Megszólaltattuk a legkiválóbb közgazdasági szakembereket, akik mind azt hangoztatták, hogy pénzkrisis igenis van, soha még ilyen pénzhány nem volt Romániában és a pénzsűzke komoly veszedelemmel tenyegeti az ország iparát és kereskedelmét. A kormányznak elsőrendű kötelessége, hogy ezen az állapoton segítsen.

A kereskedők leszállítják az árakat és még így sem tudják áruikat eladni, a közönségnek nincs pénze, a kereskedő nem tudja tartozását fizetni, pénz csak nagyon magas kamatra lehet kapni.

Munkatársunknak alkalma volt Oromuluval, a Banca Nationala kormányzójával beszélni, aki a következőket mondotta:

Miről tárgyaltak a Sfatul gyűlésén

(Kolozsvár, december 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Uj Kelet tegnapi számában közöltük, hogy a Sfatul Negusturesc legutóbbi választmányi ülésen szobakerültek a városban napnap után megismétlődő éjszakai zavargások, amelyek felmérhetetlen károkat okoznak a közgazdasági életnek. Cikkünkkel kapcsolatban ma a következő nyilatkozatot kaptuk:

B. lapjuk f. évi december hó 14-én megjelent számában „Tiltakozások az éjszakai zavargások ellen“ főcímmel egy cikk jelent meg, amelyben beszámoló ad a helyi Sfatul Negustorescnek f. hó 13-án tartott ülésén felvetett kérdéssel, az utóbbi napokban történt és a kereskedőknek károkat okozott zavargásokra vonatkozóan. A felvetett kérdés az volt, hogy a Sfatulnak kell-e közbenjárnia a hatóságoknál vagy sem?

Mivel a fenti beszámoló cikkben a tárgyalások menetére vonatkozóan súlyos tévedések és félreértések csuszak be, amelyek egészen más színezetet adtak a lefolyt tárgyalásoknak, kötelességemnek érzem, hogy én, aki mint magánember említést tettem egy a kereskedők körében megindult ilyen akcióról, a lap egyik szerkesztője előtt — a következőket jelentsem ki:

Ugy dr. Jon N. Evian ur, a Sfatul elnöke, mint Tuffli ur, a vendéglősök szindikátusának elnöke, valamint Jilescu, Somogyi, Anca, Rózsa urak és alulírott beszédeinkben azt szögeztük le, hogy az előfordult romboló cselekmények kizárólag azon felelőtlen elemek terhére irhatók, ame-

— Erre a kérdésre sajnos nem válaszolhatok, de nincs is mit válaszolnom. A király épügel, mint más ember — legfeljebb többet dolgozik. Az életmódjáról nem nyilatkozhatom, én Ötelségével csak munka közben találkozom, talán az udvari marsall adhat bővebb felvilágosítást.

Néhány perc múlva már Angheliescu tábornok udvari marsall szobájában állok.

— Ötelsége életére kíváncsiak, — kérdezi a tábornok — nos, ez az élet a lehető legegyszerűbb. A király Cotroceniban lakik, reggel kilenc órakor autón jön be a bukaresti királyi palotába. Itt rögtön megkezdődik a munka, egymás után érkeznek a miniszterek, akikkel délig dolgozik. Délben rövid ebéd, utána kis pihenő és utána megkezdődnek a kihallgatások. Ilyenkor igen nagy forgalom van a palotában, küldöttségek és magánosok keresik fel Ötelségét, hogy panaszukat előadják és tőle orvoslást várjanak. A király mindenkit meghallgat, minden igazságos ügyet pártfogol és támogat, valóban atyja, jó, gondos atyja népének.

— A kihallgatások jól belenyulnak a délutánba (és ez így megy mindennap), eltartanak hatig. A király akkor elhagyja a palotát.

Barátságosan bucsuzik a „marechal de la cour“.

— Nagyon egyszerűen él Ötelsége, minden gondolata népeié.

A kis fekete szalonban három ur várakozik Misu miniszterre. Bizonyosan másnapra kérnek kihallgatást.

A pirosmellényű inas felsegíti a kabátom és a kapuig kísér. Az óriási termetű portás, kezében az ezüstgombos portásbottal, udvariasan köszön.

— Buna seara domnule.

A palota előtt hosszú-hosszu sorban kocsi-kázik Bukarest. (t. i.)

— Tagadhatatlan, hogy mutatkozik némi hiány a fizetési eszközökben, ez azonban nem olyan veszedelmes, mint ahogy azt tiltuntetik és egyáltalában nem fenyegeti Románia gazdasági életét katasztrófával. Különbösen sem elszigetelt jelenség, hiszen Európának majdnem minden országa pénzkrisis nyomasztó sulya alatt nyög, kivéve ha nagy bankjegymennyiséget dob fedezetlenül a piacra.

— Mi nem folytatunk sem inflációs, sem deflációs politikát, mi észszerű politikát csinálunk, a mutatózó szükség szerint vagyunk a deflációnak vagy inflációnak hívei.

— Részletes kimutatást gazdasági politikánkról csak januárban adhatok, amikor készen leszünk a mérleggel. Addig semmiféle gazdasági vagy gazdaságpolitikai kérdésről nem áll módomban nyilatkozni.

lyek fatálisan mindig hozzácsatlakoznak valamilyen más, magasabb szempontu manifestációhoz.

Mindannyian, akik jelen voltunk, telismervén ezen rombolások igazi karakterét, hangsúlyoztuk, hogy ilyen eseményekkel szemben egyenesen hazafias kötelességünk közbelépni, hogy ilyesmi többé ne forduljon elő. Egyhanguan kifejezésre jutott az a meggyőződés, hogy a Sfatulnak ez az intervenciója nem lépi túl a kiszabott azon elvi irányzatát, hogy távol tartja magát mindennemű idegen manifestációtól és kizárólag a kereskedelem érdekeit kívánja megvédeni az általános nemzetgazdaság érdekében. Schwartz Jakob.

A magunk részéről hozzátehetjük, hogy cikkünkben mi is nyomtatékosan kidomborítottuk, hogy a zavargásoknál csak felelőtlen elemek egyéni akcióról lehet szó, amelyeknek semmi közösségük nincs bármely komolyabb és elvi célokért küzdő mozgalomhoz.

Baldvin fel akarja oszlatni az alsóházat

London, december 15. Az angol konzervatív párt egy frakciója erőszítéseket tett, hogy a királytól Baldwinnak felhatalmazást szerezzen a parlament feloszlatására arra az esetre, ha Baldwin egy-két hónapi kormányzás után bizalmatlansági szavazatot kap az alsóháztól. De a „Daily News“ szerint Baldwin nem kapja meg ezt a felhatalmazást, hanem a király fel fogja hívni a számbajutott pártokat, hogy alkossanak parlamenti többséget és vegyék át a kormányzást.

Áprilisban döntenek a magyar kölcsönről

Magyarországnak Ausztriához hasonló nyilatkozatot kell tennie. A kisantant külön törvényt kíván Ottó főherceg detronizálásáról. Felmelik az adót

Budapest, december 15. Az Uj Kelet tudósítójától. Bethlen István gróf miniszterelnök táviratilag Párisba hívta Popovics Sándort, az Osztrák-Magyar Bank volt elnökét, akit bele fognak vonni a magyar kölcsön tárgyalásába. Popovicsnak különösen a kölcsönrel kapcsolatos adókérdések tárgyalásában lesz szerepe s ezért részvétele nélkülözhetetlenné vált. Az antant ugyanis azt kívánja, hogy az adókat Magyarország kmelje fel oly mértékben, hogy két év múlva minden adózó ötvenhárom magyar aranykoronát fizessen, amiből

fejenként egy-egy korona a jóvátétel törlesztésére fordítandó.

Magyarországnak kilencmillió lakosa van s az ilyenarányú adóemelés mellett két év múlva kilencmillió aranykoronát fordíthatnak a jóvátételre, ami ötvenegymilliárd magyar koronának felel meg.

Párisból jelentik, hogy a népszövetség tanácsa a magyar kölcsönügyben két jegyzőkönyvet fog készíteni. Az első jegyzőkönyv a trianoni békeszerződés politikai rendelkezéseinek megerősítését tartalmazza, míg a második azokat a kötelezettségeket foglalja össze, melyeket Magyarország magára vállalt arra, hogy

az államháztartás egyensulya két év múlva helyreálljon.

A bizottság megállapította, hogy a háború előtti Magyarország lakosságára fejenként hatvan aranykorona adó jutott, míg most csak huszonhat aranykorona.

A jelentések szerint már szinte bizonyos, hogy politikai momentumra való tekintettel csak 1924 áprilisában fognak dönteni a magyar kölcsön ügyéről.

Az insulín sikere a cukorbetegség gyógyításában

Irtó dr. Reich Izidor

(Betejező közlemény)

Az elmondott kísérleti eredmények alapján Zeulzer professzor már 1918-ban hasnyálmirigy-kivonatot készített, amelynek a cukorbeteg betegeknek való alkalmazása jelentős eredményeket mutatott. Készítménye „Acomatol“ név alatt került forgalomba. A szernek sok kellemetlen és talán veszélyes mellékhatása is volt, amiért Zeulzer tanár jobb készítmény gyártására törekedett. A szer előállításának nehézsége abban állott, hogy a hasnyálmirigyben parányi, nagyon kicsi, sziget-szerűen elszórt részecskék vannak és éppen ezek a részecskéknek jut a legfontosabb szerep. Ezek a részecskék bizonyos halfajoknál külön részként fejlődnek ki, előállításuk tehát e halfajok révén sokkal egyszerűbb. Zeulzer tanár a halfajok tanulmányozására Nápolyba akart utazni és tanulmányutjára támogatást kért egy alapítványtól, kérését azonban megtagadták. A világháború kitörése megakasztotta Zeulzer professzor kísérleti munkáját.

A torontói (Kanada, egyetem élettani intézetében Macleod professzornak sikerült bizonyos eljárással a hasnyálmirigynek a szer előállításához nem szükséges, sőt a hatás szempontjából hátrányosnak mondható részeit élő állapotban elorsvasztani és a megmaradt részből egy hatásos kivonatot készíteni. A készítményt egy bizonyos halfaj hasnyálmirigyéből állította elő, amire Zeulzer is gondolt, de tanulmányutjának meghiusulása miatt nem valósíthatott meg. Az újonnan előállított szert Macleod professzor insulinnak nevezte el. Hatását előbb állatokon, később betegeken is kipróbálta. A szer tulerős adagolása esetén ugyanazok a kelle-

ben. Erre enged következtetni a „Pesti Hírlap“ távirata is, melyszerint tegnap délutáni ülésén a speciális pénzügyi albizottság

bizonytalan időre elnapolta

a magyar ügyekkel foglalkozó albizottság tanácskozásait. Magyar parlamenti körökben élénken tárgyalják azokat a politikai okokat, melyek a magyar kölcsönügyben való döntést valószínűleg elodázzák. Legtöbbször foglalkoznak azokkal a politikai feltételekkel, melyeket a kisantant állított fel a magyar kölcsön folyósításának. Meg nem erősített hírek szerint a kisantant többek között azt is kívánja, mondja ki Magyarország, hogy IV. Károly fia,

Ottó főherceg nem ülhet a magyar trónra,

vagyis a kisantant nem elégszik meg az 1921. évi negyvenhetedik törvénycikkkel, mely a Habsburg-dinasztiát detronizáltnak nyilvánítja hanem Ottó főherceg trónfosztottságának külön törvényben való kimondását is éri.

Páris, december 15. A népszövetség Magyarország ügyével foglalkozó bizottsága, megállapította annak a nyilatkozatnak a szövegét, amelyet a magyar kormány al alá kell írnia s amely hasonló az Ausztria által 1922-ben tett nyilatkozattal.

Budapest, december 15. A népszövetség által a magyar kölcsönben kiküldött albizottság pénteken tartotta első érdemleges ülését, melyen Bethlen, Kállay és Korányi képviseltek Magyarországot. A tanácskozáson általában kedvező volt a hangulat, a megbeszélések igen lojális mederben folytak. A meggyőzés kilátásai javultak. Az első jegyzőkönyvet már elkészítették. A legközelebbi ülés valószínűleg hétfőn lesz.

metlenségek mutatkoztak, mint Zeulzer szerénél. A zavaró körülmények a tuerős hatás eredménye, mert az adagolásnál a vérből a még normális cukorkoncentráció is eltűnik és ennek következményeképpen lépnek fel a súlyos kísérő tünetek. Ilyen esetekben egyetlen cukorinjekció az összes zavaró körülményeket megszüntetheti. A zavaró mellékkörülmények elkerülése céljából a betegnek az insulín-injekció előtt cukrot kell enniük, ami szokatlannak látszik a cukorbeteg eddigi szigorú diétikus kezelése mellett.

Az insulín adagolása injekció alakjában történik, mégpedig a bőr alá, vagy az izomzatba, és ha nagyon gyors hatásra van szükség, egyenesen a vérbe. A hatás általában elég gyorsan mutatkozik, legtöbbször néhány órával az adagolás után. A hatás időtartamának meghosszabbítása a további kísérletektől függ.

A felfedezés praktikus szempontból, ami pedig a legfontosabb, még kezdetleges stádiumban van, de a további kísérletek és a tökéletesítési eljárások szorgalmasan folynak. Az insulín további eredményeit alapos reménységgel várja az orvosi világ. Sokan talán bizalmatlanul fogadják az új szert és elképzelhetetlennek tartják a cukorbeteg kezelését, de gondoljunk csak vissza arra a bizalmatlanságra, amellyel annakidején a diftéria-szerűm felfedezését fogadták. Ma már a diftéria-szerűm adagolásának biztos hatása köztudomású.

Az insulinnal kísérletező tudósok már is szép eredményekről számolnak be. A befecskendezést követő néhány óra múlva a vér és a vizelet abnormis cukortartalma feltűnően csökken, a szer-

vezetnek cukorrelhasználó képessége tokozódik és a betegség tünetei eltűnnek. Különösen szépek az eredmények a fiataloknál cukorbetegsége esetében, akiknél a bántalom tudvalevőleg súlyosabb lefolyású szokott lenni. A kísérletek során kitértünk, hogy a fiataloknál jobban reagálnak a szerre. A betegség végső stádiumában egyenesen életmentőnek mondható az insulín hatása. Ami pedig a legfontosabb: a szer hatása alapján a cukorbetegtegeken műtéteket is lehet végrehajtani.

Egyelőre súlyos akadályt jelent a szer magas ára (egy fiole másfél font sterlingbe kerül), de valószínű, hogy a szer tömeges gyártása esetében jelentékenyen csökkenni fog az előállítási ár. Három insulín-gyártmány van forgalomban: a torontói (Insulin), egy angol gyártmány (Insulin Brand), amelyből már Kolozsvárra is megérkeztek az első adagok. A harmadik gyártmány az Egyesült-Államoké (Insulin Lilly). Forgalmában van még egy negyedik készítmény is, Zeulzer tanár Acomatolja. Az Insulin Lilly a torontói gyártmánynál háromszor gyengébb, az angol egyenértékű a torontóival. Macleod professzor ma már ugynevezett insulín-bizottságokat szervezett Kanadában, az Egyesült-Államokban, Angliában és Németországban. A bizottságok a szer gyártását, hatóképességét a legszigorúbban ellenőrzik.

Francia jóvátételi delegátus jön Romániába

Bukarest, december 15. Lapjelentések szerint Franciaország egy delegátusa érkezik közelebről a fővárosba, akinek külön megbízatása van a kormányhoz a jóvátételi ügy elintézésére.

Fordulat a kölcsönügyben

Bukarest, december 15. Párisból jelentik az „Adeverulnak“, hogy az a hír, mely szerint az Union Parisienne igazgatója, Sergent és Dreyfuss Bukarestbe készülnek a romániai kölcsön finanszírozása ügyében, nem felel meg a valóságnak. A román kölcsön ügyében ugyanis fordulat állott be. A párisi bankokkal való tárgyalások megszünteknek tekinthetők; ehelyett a petróleumkérdést tanulmányozó francia szindikátussal indultak meg megfelelő tárgyalások, ez a szindikátus a francia kormány petróleum-politikáját képviseli. A szindikátus most tanulmányozza a román kormány ajánlatát, amely ötszázmillió frank kölcsönt kíván a petróleumjövődék lekötésével. Nem látszik valószínűnek, hogy a román kormány a kért egész összeget, vagyis az ötszázmillió frankot meg fogja kapni; ennél kisebb kölcsönre azonban lehet kilátása.

Svájci bank Bukarestben. Bukarestből jelentik: Svájci bankárok 100 millió lej alapítkevel pénzügyi intézetet alapítanak Bukarestben a svájci exportörházak bankári teendőinek ellátására, bizományi áruik kezelésére, svájci-romániai gazdasági kapcsolatok megszilárdítására és kinlevőségek behajtására. A bank neve Banca Elvetiana de Deposite lesz.

Nem emelik a vasuti tarifát. Bukarestből jelentik: Vintila Bratianu pénzügyminiszter kijelentette, hogy a CFR költségvetésében tapasztalható deficit elsősorban az alacsony szállítási díjaknak tudható be, melyek kisebbek, mint a szomszédos államokban. A vasuti díjszabás emelésére mégsem fog sor kerülni, mivel a kormány intenciója az árak olcsóbbodása, melynek a szállítási illetékek emelése akadályául szolgálna.

A tőzsdetörvény módosítása. Bukarestből jelentik: Pénteken a kereskedelmi és iparügyi minisztériumban a börzetörvény módosításának munkálataira kiküldött bizottságnak gyűlést kellett volna tartania. Bratianu Vintila pénzügyminiszter intenciójára a kormány elhatározta, hogy a tőzsdéket két kategóriába osztják: a termény- és gabonátőzsdék a kereskedelmi és iparügyi minisztérium, a deviza-tőzsdék a pénzügyminisztérium hatáskörébe fognak tartozni. Ebből kifolyólag a bizottság nem tartotta meg gyűlését, hanem későbbre halasztották, amíg Vintila Bratianu pénzügyi és Tancred Constantinescu kereskedelmi miniszterek között megegyezés létesül ebben a kérdésben.

Carpentier Amerikában. Párisból jelentik: George Carpentier Amerikába hajózott, ahol Harry Srebbel fog mérkőzni. A meccs december 18-ikán lesz.

Vágott és vágatlan tűzifát
vagon, ől- és mászatételekben, ugyszintén
meszet, cementet és gipszet
legelőcsöbbsz szállításra
Calcit Művek R.-T. Cluj
Str. Dragalina (v. Felfegyvári-ut) 9. Telefon interurbán 11-06
Egy m³ oltott mész 400 lej

Devizák	Erdélyi pénzpiac december 15-én						Kolozsvárt fizettek 100 lejért
	A kolozsvári clearing-iroda jelentése						
	Temesvár	Brassó	Arad	Nagyvárad	M.-Vshely	N.-Szében	
Zürich	3430-15	3140-25	3430-20	3435-20	3435-25	—	2-90-2-92
Newyork	1964-95	197-96	197-96	197-96	—	—	051-00-053-00
London	860-55	862-58	—	—	860-55	—	011-9-011-10
Páris	1040-35	1042-37	1045-38	1048-40	—	—	10-45-10-55
Milano	860-55	—	—	—	—	—	8-55-8-60
Prága	575-70	—	—	574-70	576-73	—	16-80-16-95
Belf. m. k.	170	—	—	169	—	—	16500-17500
Külf. m. k.	—	—	—	—	—	—	8800-9000
Belgrád	—	—	—	—	—	—	42-55-42-60
Varsó	—	—	—	—	—	—	—
Bécs	361-64	—	—	361-63	—	—	36000-36400

Az Uj Kelet napil...
Fejlesztés...
Az Uj Kelet...
jelölés...
Előfizetési...
félév...
Romániában...
Rado...
hirdet...

— V...
Palesztina...
Zsidó Nem...
távolított ut...
eredmény...
Kelet hasá...
Már most...
Chaimnak...
legkielegít...
kodása ala...
Zsidó Nem...
dunam kité...
az erdélyi...
Adaszban...
fouria nev...
afulei orsz...
fekvésű uj...
rangu, föld...
kitelepiteni...
család már...
uj erdélyi...
Rub-el-Nas...
Keren Kaje...

— J...
személyaz...
Az uj szent...
blanketták...
s így valós...
uj személy...
uj igazolvá...
fogják kiáll...
— F...
Párisból...
közli, hogy...
cetet nevez...
követévé. E...
külést erősí...

— R...
segélyző...
Gane neppj...
váradon ta...
előtt kijelen...
ügyében le...
hogy Suroi...
pot nélkülöz...
sában semm...
az ártatlan...
helyezte hi...
sohasem ke...
osztása volt...
eredmény...
radi munk...
annak idej...
Sion tisztv...

— G...
dapestrol...
Budapestre...
iróknak, ho...
dal egész t...

— A...
Többször m...
ról, amely a...
lozsvári tan...
megelégedet...
egyformák l...
követelmény...
tanács végz...
lyek értelm...
niok a teret...
a piaci árus...
reskedők kö...
zel a tér pi...
a piaci árus...
telepítés ell...
bevárják a...
nyolcnap...
erre karhata...
esetben azon...

— G...
jönni. Buda...
a Tisza-perb...
ria, kérvény...
séghez, eszk...
járását, ho...
indokolja, ho...
ő maga is te...

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja

Felelős szerkesztő: Dr. Marton Ernő

Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Előfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 lei felévre 320 lei, egész évre 620 lei.

Romániában és külföldön az „Uj Kelet” részére kizárólag Rador Publicitate (Bucuresti, Str. Gen. Berthelot 1.) hirdetői iroda vesz föl hirdetéseket.

— Weissburg Chaim dr. visszaérkezett Palesztinából. Weissburg Chaim dr., az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség alelnöke három hónapos távollét után visszaérkezett Palesztinából. Utjának eredményéről a jövő héten fog beszámolni az Uj Kelet hasábjain, különösen az erdélyi kolóniáról. Már most is közölhetjük azonban, hogy Weissburg Chaimnak sikerült az új erdélyi kolónia ügyét a legkielégítőbb módon rendezni. Palesztinai tartózkodása alatt kedvező megállapodást létesített a Zsidó Nemzeti Alap vezetőségével, mely négyezer dunam kitűnő termőföldet bocsátott rendelkezésére az erdélyi telepeseknek. Az új kolónia nem Tel-Adaszban van, hanem valamivel messzebb, a Bal-fouria nevű amerikai kolónia mellett, a Nazareth-afulei országot mentén. A tel-Adasznál is jobb fékvésű új kolónia mezőgazdasági szempontból elsőrangú, földjére negyven erdélyi zsidó családot lehet kitelepíteni. A legutóbbi településcsoportból nyolc család már teljesen berendezkedett és dolgozik az új erdélyi kolónián, melynek jelenlegi arab neve Rub-el-Nasra. A település új elnevezésének jogát a Keren Kajemet magának tartotta fenn.

— Január elsején megkezdik az új személyazonossági igazolványok kiállítását. Az új személyazonossági igazolványhoz szükséges blanketták megérkeztek a kolozsvári rendőrséghez s így valószínűleg január elsejétől megkezdik az új személyazonossági igazolványok kiállítását. Az új igazolványokat utca és abc szerinti sorrendben fogják kiállítani.

— Franciaország új vatikáni követe. Párisból jelentik: A hivatalos lap mai száma közli, hogy a visszahívott Jonart helyébe Douletet nevezték ki Franciaország vatikáni nagykövetévé. Ez a kinevezés a pápával való kibékülést erősíti.

— Rehabilitálták a nagyváradai betegsegélyező főorvosát. Nagyváradról jelentik: Dr. Gane népjóléti államtitkár, aki a napokban Nagyváradon tartózkodott, az Uj Kelet munkatársára előtt kijelentette, hogy a munkásbiztosító pénztár ügyében lefolytatott vizsgálat megállapította, hogy Suroi főorvos ellen emelt vádak minden alapot nélkülöznek. A vizsgálat Suroi főorvos eljárásában semmi kifogásolnivalót sem talált és így az ártatlanul megrágalmazott főorvost vissza is helyezte hivatalába. Különben is Suroi főorvos sohasem kezelt pénzt, hanem laboratóriumi beosztása volt és így vizsgálat nem is járhatott más eredménnyel. Itt jegyezzük meg, hogy a nagyváradai munkásbiztosító pénztárról az Uj Keletben annak idején közöltek nem Suroi főorvosra, hanem Sion tisztviselőre vonatkoztak.

— Gilbert francia író Budapesten. Budapestre jelentik: Yvette Gilbert francia író Budapestre érkezett. Gilbert kijelentette az újságíróknak, hogy sorozatos előadásain a régi francia dal egész történetét be fogja mutatni.

— A piaci árusokat mégis kitelepítik. Többször megemlékeztünk arról az állatlan harcokról, amely a Széchenyi-téri piaci árusok és a kolozsvári tanács között folyt. A tanács egy időben megelégedett azzal a kívánsággal, hogy a bódék egyformák legyenek és főleg hogy az egészségügyi követelményeknek feleljenek meg. Most a városi tanács végzetést kézbesített a piaci árusoknak, amelyek értelmében nyolc napon belül el kell hagyniuk a teret. Minthogy ez az intézkedés nemcsak a piaci árusokat sérti, hanem a Széchenyi-téri kereskedők körében is elkésereést okozott, mert ezzel a tér piaci jellege is megszűnik, a kereskedők a piaci árusokkal karöltve tiltakozni fognak a kitelepítés ellen. A piaci árusok elhatározták, hogy bevárják a városi tanács átirata szerint adott nyolcnapi terminust és csak akkor távoznak, ha erre karhatalommal kényszerítik őket. Ebben az esetben azonban a királyhoz fognak folyamodni.

— Gärtner Marcell Temesvárra szeretne jönni. Budapestre jelentik: Gärtner Marcell, akit a Tisza-perben tizenegy évi börtönrre ítéltek a kuria, kérvényt intézett a budapesti román követ-séghez, eszközölje ki a bukaresti kormány közbejárását, hogy kiszabadulhasson. Gärtner kérését azzal indokolja, hogy minden rokona Temesváron lakik és maga is temesvári születésű román állampolgár.

— Hazabocsátják az önkénteseket, akiknek nem jutott hely a tisztiiskolákban. Bukarestből jelentik: A hadügyminiszter elrendelte, hogy az 1924-i és korábban sorozott korosztályba tartozó egyéves önkénteseket nem lehet a hadtestnél tartani, mert az ott töltött idő nem számít be a szolgálati időbe s az előleges leszerelési igazolványt csakis tisztiiskolát végzett ifjak kapják meg. Mivel azonban ez évben a tisztiiskolákban minden hely betelt, azokat az ifjakat, akik a csapattesteknél vannak, haza kell bocsátani azzal, hogy a jövő évi korosztállyal együtt fognak ismét bevonulni. Az altiszti iskolákra jogosított ifjak, miután leszolgáltak megfelelő csapattestüknél a kötelező időt, sergent ranggal leszerelhetnek. Az 1924. korosztályba tartozókat azonban feltétlenül fel kell venni az altiszti iskolákba, ha pedig nem volna elegendő hely, szabadságolandók s a jövő évi korosztállyal együtt fognak bevonulni. Egyben megengedte a minisztérium, hogy a tanulmányukat folytatni akaró ifjak 1924. január elsejéig adhasák be látogatási bizonyítványukat.

— Rituális konyhát vezető családoknál nem rekvirálnak konyahasználatot. Nagyváradról jelentik: Az újjáalakított lakáshivatal tegnap tartotta meg első ülését. Az ülésen dr. Lengyel Zsigmond a háztulajdonosok és dr. Zoltán Károly a lakásbérlők kiküldöttjei is megjelentek, akik azonban csak tanácskozási joggal bírnak a tárgyalásokon. Az ülésen, egy felmerült konkrét eset kapcsán, a bizottság egyhangulag kimondta, hogy rituális konyhát vezető zsidó családoknál a bizottság nem rekvirálhat szobákat konyahasználatra.

— Huszonharmadikán lesz az ügyvédi kamara tisztújítása. A kolozsvári ügyvédi kamara 23-án tartja meg tisztújító közgyűlését. Az elnöki tisztségre három jelölt nevével emlegetik: dr. Hatiegan Emil ügyvéd egyetemi tanárét, dr. Tamás Simon volt profektusét és dr. Suciú János kincstári joggyógy igazgatóét. Valószínű, hogy az elnök a ket első közül fog kikerülni, az alelnök az eddigi kombinációk szerint dr. Pop Dénes lesz.

— Nemzetközi betörőbandát tartóztattott le a marosvásárhelyi rendőrség. Marosvásárhelyről jelentik: A marosvásárhelyi rendőrség tegnap éjjel veszedelmes betörőbandát tett ártalmatlanná. Tegnap éjjel ugyanis az inspekciós rendőrtiszt Chitea detektívvel együtt szokásos körutját végezte, amikor egyszerre három fekete köpenyeg emberre lettek figyelmesek. A rendőrtiszt és a detektív azonnal lefogták a gyanús embereket. A rendőrségen kiderült, hogy a letartóztatottak: Treiber János 21 éves, pesti illetőségű nagyváradai fényképnyújtó, Klein Dezső állítólagos fehérműutazó és Bercei Ferenc szolgálóegény. A vallás során beismerték, hogy a Fötér egyik legnagyobb üzletét akarták kifosztani és ebben akadályozta meg a rendőrség. Beismerték továbbá, hogy annak idején ők követték el Izsák Farkas kárára a 250 ezer lejes betörést, Jaross apátplébánostól is ők vittek el sok értékes arany- és ezüstékszert, valamint egy püspöki gyűrűt. Betörték még Molnár Sándor fakereskedőhöz, az állami számvéviszékhez, a vámhivatalnál, öv. Kustyar Mihálynénál és Kovács József ékszerésznél, a zsidótemplomban stb. Az összeselt zsákmány értéke saját vallomásuk szerint is több mint 2 millió lejre rug.

— Boscoff György zongoraművész estéje. Boscoff György, a visághírű zongoraművész december 20-án, csütörtökön a román nemzeti színházban zongoraestélyt tart. A hangverseny iránt városszerre óriási érdeklődés nyilvánul meg.

* Az Uj Keletet Nagyváradon Blum Zsigmond ur Str. Aurel Vlaicu (Vámház-u.) 51 képviseli, aki ugy előfizetési, mint hirdetői ügyekben t. felelők rendelkezésére áll.

— Január elején tárgyalják Ulain ügyét. Budapestre jelentik: Az Ulain-ügyben legkésőbb január elején megtartják a tőtárgyalást, mivel Ulainé az ügyesség vádirata ellen kifogást nem adtak be.

* Értesítés. Ezenfelé közhírré teszük, hogy a magyarnádasi vasúti állomáson folyó évi december hó 18-án d. e. 9 órakor nagybömbmenyiségű tölgytűzifa fog birói árverésen elaladni. Dr. Sebestyén József és dr. Fischer Tivadar ügyvédek.

— Ügyvédkongresszusok alakulnak itélőtáblák szerint. Nagyváradról jelentik: Tegnap Nagyváradra érkezett Dobrescu Damian, az országos ügyvédszövetség elnöke és részt vett az ügyvédi kör megnyitó ülésén. Dobrescu nagyvárad utja alkalmából itélőtáblák szerint akarja megszervezni az ügyvédek kongresszusát. Ezek az ügyvédkongresszusok fogják megvitatni az egyazon itélőtábla körzetéhez tartozó ügyvédek kari problémáit. Szükség esetén az ügyvédkongresszusok sérelmeiket az ügyvédi kamarák tudomására hozzák, amelyek közvetlenül a kormánynál fognak interveniálni a sérelmek orvoslása érdekében.

— Bukarest kenyér nélkül marad. Bukarestből jelentik: A főváros pékjéi tegnapi gyűlésükön tiltakoztak a malmok ama eljárása ellen, hogy kenyérlisztet csak akkor adnak, ha a fehérlisztet is vásárolnak. A sok fehérlisztet, amit meg kell venniük, nem tudják felhasználni. Elhatározták, hogy sérelmeiket felterjesztik a fővárosi bizottsághoz s kijelentették, ha nem kapnak elégtételt, be fogják szüntetni a további sütést.

— Bimollo. A napokban jelent meg izlésses kiállításban Vadas Lászlónak, a tehetséges kolozsvári zeneszerzőnek „Bimollo” című néger táncduettje. A táncduett betétként szerepelt a „Szépasszony kocsisa” című operettben és máris igen nagy népszerűsége tett szert.

— A mexikói harcok. Londonból jelentik: A mexikói forradalomról egymásnak ellentmondó jelentések jönnek, melyekből nem lehet tiszta képet nyerni a harcok állásáról. Annyi azonban mégis megállapítható, hogy a forradalmárok valószínűleg fölénybe jutottak.

— Életfogytiglani fegyházra ítélték a Vilmos császár-uti gyilkosokat. Budapestre jelentik: Ma hirdette ki az ítéletet a budapesti törvényszék Wittenberg László és Ernő rabló-gyilkossági bűnperében. Mint emlékeztetés, a két testvér ez év márciusában meggyilkolta Balkányi Farkas Vilmos dehánytözsdetulajdonost és kirabolták a Vilmos császár-uti trafikot, hogy születésnap mulatságot rendezhessenek. A gyilkosokat még a helyszínen sikerült elfogni s ügyüket tegnap kezdte tárgyalni a bíróság. Wittenberg Lászlót életfogytiglani, fivérét, Ernőt pedig tizenkétévi fegyházra ítélték. A bíróság figyelembe vette, hogy Wittenberger László harminchatónapi frontszolgálatot teljesített s csak azért nem ítélték kötéltáti halálra. A bíróság súlyosbító körülménynek vette, hogy mindketten jómódu, jobb családból való intelligens fiatal emberek és nem voltak rászorulva, hogy rablógyilkossággal jussanak pénzhez.

— Rendőri hírek. I. B. és Sz. M. fiatalok betörők már régebbi idő óta fosztogatják a kolozsvári üzleteket. Tegnap, amikor éppen nagyobb mennyiségű lopott szappanot akartak tudni, a rendőrség letartóztatta őket és átadta a fiataloknak bíróságának. — Borzescu Nikolaj feleki lakos munkahelyéről kalapácsokat és egyéb szerszámokat lopott s az utcán áruba akarta bocsátani. A szolgálatot teljesítő Tosa közrendőrnek feltűnt a szerszámokat árusító parasztember s felkísérte a rendőrségre, ahol bevallotta, hogy a szerszámokat munkahelyéről lopta. — Weisz Fridrich, a beszercei Minerva-nyomda tulajdonosa feljelentést tett a beszercei rendőrségen, hogy tizenegy éves fia nyomtalanul eltűnt. Az eltűnéskor az ottani szász gimnázium egyenruháját viselte. A beszercei rendőrség körözölevelet bocsátott ki az ország összes rendőrségeihez. A kolozsvári rendőrség is bevezette a nyomozást. — A marosvásárhelyi rendőrség körözölevelet bocsátott ki Grisz Mária ellen, aki több betörést és lopást követett el mintegy hetven ezer lej értékben. A lopásait úgy követte el, hogy előkelő házaknál mint gazdaasszony vállalt alkalmazást és 2—3 napi szolgálat után a keze ügyébe eső tárgyakkal tovább állt. A marosvásárhelyi rendőrség le akarta tartóztatni, de a tolvaj gazdaasszony a letartóztatása elől megszökött. Az a gyanú, hogy Kolozsvárra szökött.

* A Dick-áruház kisorsolt ingyen napja nyertesének ingyen vásárlásra való jelentkezése a mai napon bezárult. A következő nyertesek vásárolhattak teljesen ingyen: Jánosi Lajosné Cluj, Monostori-u. 4. Hirsch Józsefné, Heltai-u. 10. Albert Rózi (Módé Salon), Regina Maria, 35. Cimpian Annus, Memorandului 21. Weisz Simon, Piata Stefan cel Mare. Goldstein Dina, Dezsua-u. Simon Rózi, Str. Romulus 50. Albert Rózi, Str. Vladimirescu 6. Hirsch Lajos, Str. Avram Iancu 27. Gámentzi Antal, Vasut-u. Puntz Béláné, Rákóczi-u. 52. Hirsch Johanna, Str. Vladimirescu, Major Emánuelné, Fecske-u. 11. Dr. Csuta György, Cuza Voda 4. Bittai Kálmán Csertő-u. 18. Ingber Maria, Mihaie Viteazul, Révész Béla, Kornis-u. 8. Friedmann Ilonka, Vasut-u. Berkovics Márton, Targul-Mures, Grósz N. Zsibó. A karácsonyi nagyvásárunk óriási kedvezményeit a napilapok és falragaszok útján hozzák a n. é. vásárló közönség tudomására. — Dick Jakab és Fia cég nagyáruháza Cluj, Str. Regina Maria v. Deak F. utca 5. és a vasúti állomással szemben.

Fűszer és gyarmatárak
legelőnyösebben

Bermann W.
nagykereskedőnél Cluj,

Piața M. Viteazul 39.
Telefon 76. 1493

lan tűzifát
en, ugyszintén
és gipszet
it a
-T. Cluj
telefon interurban 15-06
400 lei

KÖZGAZDASÁG

A budapesti bankszindikátus válsága.
Budapestről jelentik: A Tébe egyik legerősebb tagja, az Angol-Magyar Bank kilépett a bankszindikátus kötelékéből. A bank kijelentette, hogy ez már rég elhatározott szándéka, mert vissza akarta nyerni teljes mozgási szabadságát. Ezzel a kilépéssel nagy szakadás támadt a Takarékpénztárak és Bankok Egyesülésén; ez a kilépés első jele annak, hogy a pénzintézetek között megindult a szabad verseny.

A mai valutapiac

A valutapiac három nap óta változatlanul gyöngye forgalom mellett alig változtak az árak. A mai jegyzések a következők: osztrák korona 360—363, belföldi magyar korona 170—172, cseh korona 570—572, svájci frank 34.35—34.40, francia frank 10.55—10.60, dollár 196—197, font sterling 858—865, olasz lira 8.56—8.60, dinár 2.30—2.40.

Valutapiac december 15-én:

Bukarest. Devizák: Páris 1038, London 857, Newyork 197, Róma 860, Zürich 34.45, Prága 575, Bécs 28.25, Budapest 110, Varsó 75.

Bukarest. Valuták: Napoleon 745, márka —, leva 130, török lira 107, font sterling 880, francia frank 11.11.5, svájci frank 35.36, olasz lira 880, drachma 350, dinár 225, dollár 200, lengyel márka 65, osztr. korona 28, magyar korona 65, cseh korona 570.

Zürich. Nyitás—Zárás: Newyork 573.75—573.75, London 2508—2508, Páris 30.47—30.45, Milano 2495—2492.5, Prága 1678.75—1678.75, Budapest 302.5—302.5, Belgrád 648.75—674.75, Bukarest 295—295, Varsó —, Bécs 807/s—807/s, Berlin 130—130.

Az állam belföldi tartozásának rendezése. Bukaresti jelentés szerint néhány újságíró tegnap kérdést intézett Bratianu Vintila pénzügyminiszterhez a belföldi állami tartozások rendezése ügyében. Közölték a miniszterrel, hogy számtalan vállalkozó tönkrement, mások pedig a legnagyobb válsággal küzdenek. A pénzügyminiszter válaszában kijelentette, hogy az állam a legrövidebb időn belül rendezni fogja az ilyen természetű tartozásait. Még pedig olyan formában, hogy hárommilliárd lejnyi külföldi kölcsönt vesz fel nemes valutában

és ebből fogja kielégíteni belföldi hitelezőit. A kölcsön megkötése annyiban lesz előnyös az államra nézve, hogy a szerződést a mostani gyenge valuta mellett köti meg, míg a lejártakor a lej előrelátólag a francia frank kurzusán fog állani s így a visszafizetés nagyon kedvező feltételek között történik majd.

Maniu Gyula a szabadkereskedelemlről.

Maniu Gyula, a román nemzeti párt elnöke, nyilatkozott az ország gazdasági helyzetéről és a kormány által életbeléptetett kiviteli rendeletekről. „A román nemzeti párt volt az első, — mondta Maniu Gyula — amely úgy a parlamentben, mint azon kívül a kereskedelem teljes szabadságáért küzdött. Így belső megelégedéssel vesszük tudomásul, hogy a kormány minden próbálkozása ellenére kénytelen volt meggyőződni arról, hogy gazdaságpolitikai programja elhibázott s kormányzati rendszere ebben a tekintetben csődöt mondott.” Maniu Gyula nagy hibának tartja az új export-rezsim életbeléptetését, mivel ez nincs tekintettel a különböző országok speciális és gazdaságilag teljesen különböző érdekeire. Az ország gazdasági konszolidációjához elengedhetetlenül szükségesnek tartja az importnak a legszükségesebbekre való redukálását. Kijelenti, hogy a gazdasági problémák a legszorosabb kontaktusban vannak a pénzügyekkel, ami azt jelenti, hogy nem lehet megoldani eredményesen az egyiket akkor, amikor a másikat figyelmen kívül hagyjuk. A szabadkereskedelem kérdése a legszorosabb összefüggésben van a valutáris kérdéssel.

Értéktőzsde Ujvidéken. Belgrádból jelentik: Az újvidéki kereskedői és pénzügyi körökben mozgalom indult meg, hogy az újvidéki gabona-tőzsdét értéktőzsdével bővítsék ki. A mozgalmat megokolja az is, hogy Jugoszlávia egyetlen tőzsdéjén sem jegyzik a belföldi vállalatok részvényeit s így ezeket a külföldi tőzsdékre se lehet bevezetni. A pénzügyminiszter most készül kiadni az engedélyt az értéktőzsde megnyitására.

Posztógyárosok a kormánynál. Bukarestből jelentik: Az ország posztógyárainak képviselőiben nagyszámu kiküldöttek érkeztek a fővárosba, hogy Bratianu Vintila pénzügyi és Tancred Constantinescu kereskedelmi miniszterek előtt feltárják textiliparunk kedvezőtlen helyzetének okait. A küldöttség kérte a minisztereket, hogy a posztógyárak behozatali díját hazai gyártmányaink védelmére emeljék fel.

SPORT

Negyedik helyen áll a Hakoah a bécsi bajnokságban. A bíró blesete miatt félbemaradt Hakoah—Vienna, valamint a más okokból még le nem játszott Sportklub—Vienna mérkőzésektől eltekintve, melyek lényeges változást különben sem hozhatnak, az osztrák bajnokság őszi fordulójának végét. A szezon tulnyomó részében balszerencsével küzdő zsidó csapatnak az utolsó fordulóban sikerült helyet biztosítani magának a vezetőklubok sorában. Az osztrák bajnokság jelenlegi állása a következő:

Az egyesület:	játszott	győzött	eldöntetlen	vesztett	adott gól	kapott gól	pontok
1. Amateure	11	8	2	1	29	10	18
2. Rapid	11	7	2	2	36	22	16
3. Simmering	11	6	4	1	24	12	16
4. Hakoah	10	5	4	1	21	11	14
5. Sportklub	10	4	6	—	17	8	14
6. Vienna	9	4	3	2	21	13	11
7. Wacker	11	3	3	5	18	19	9
8. Slovan	11	3	3	5	18	28	9
9. Admira	11	2	4	5	19	22	8
10. Hertha	11	2	3	6	12	22	6
11. WAF	11	1	3	7	11	28	5
12. Ostmark	11	—	1	10	6	37	1

Tavaly második helyen végzett a Hakoah, mely igen komoly aspiránusa volt a bajnokságnak. Küszöbönálló palesztinai és egyiptomi turája előtt a Hakoah barátságos revansmérkőzést fog játszani december huszonötödikén az Amatörökkel. A jövő szezonban sokat lehet várni a zsidó csapattól, melynek sikerült most néhány régi jó játékosát visszazsereznie.

Harminc képviselője lesz Magyarországnak a párisi olimpiáson. Budapestről jelentik, hogy a Magyar Labdarúgó Szövetség harminc emberrel fogja magát képviseltetni a párisi olimpiáson. A magyar résztvevők számára már most gondoskodnak elhelyezésről.

Elmarad a spanyol—cseh nemzetközi mérkőzés. Prágából jelentik: A tervbe volt spanyol nemzetközi válogatott mérkőzés valószínűleg elmarad, mert a két szövetség nem tudott a meccs időpontjában megállapodni. Ugyancsak Prágából jelentik, hogy a Konstantinápolyban vendégszereplő brinni Moravska Slavia nem 2:0 arányban mérkőzött a Galata Serail bajnokcsapattal, mint azt az első távirat tévesen közölte. A szép lefolyású mérkőzés 2:2 arányban eldöntetlenül végződött.

VÁSÁROLJON A TERMELŐNÉL!

EREDETI GYÁRI ÁRAK!

GYAPJUIPAR R.-T.

SAJÁT GYÁRTMÁNYU GYAPJUSZÖVETEK.

CLUJ, CALEA VICTORIEI 24.

Győződjön meg személyesen a leszállított árakról

Oval- és blondellkeretek nagy választékban

Nagy szállítmány
ROSENTHAL

Képkerekezést huszonnégy óra alatt készítenek

étkészlet, vendéglői felszerelés, üvegkészlet érkezett raktárra

Tányér, duplaerős, mély vagy lapos,
16.— lej

1 literes borosüveget gyári áron alul szállítok

Teáscsésze, angol forma
hozzávaló kis tányérral
20.— lej

Tányér, duplaerős, csemege,
12.— lej

Feketekávés csésze
hozzávaló kis tányérral
18.— lej

FISCHER

Főüzlet: Cluj

Cluj, Piața Unirei 13. szám

Fiók: Tg.-Murăș

Telefon 10—02

Telefon 2—97

SZÍNHÁ

A ROMÁN

Hétfő: Aida.
Szombat: Sába kirá

A MAGYAR

Vasárnap d. e. fél
Délután 3 óra
Este 8 órakor
Hétfő: A tanító u.
Kedd: A szerelem
Szombat d. u. 3 óra
Este 8 órakor
III. Költő é.
Csütörtök: Téli b.
Péntek: Szép assz.
Szombat délután:
Este: A sz.
Vasárnap délután:
Este: Szép
Hétfő: Nincs előa.
Kedd délután: Le.
Este; Hatt.

MO

Vas

Select-M

kívül érdekes
Főszerepben L.
Nagyon szinpat

Uránia-M

Nagystilű dete
repben a páratl
derekivdrámák

Apolló-M

ma szimfónia
dráma Dracula
felvonásban. Fő
benetesebb film

— Mit hozza

Mátyástól, Cluj
2. szám alól?
— Anyukán

Max Br

Str. Apolodor
lajja a kereske
képviseletét, b

Ön e

ideje

Referenciák

but

ahar venni, ne
szállja az utat

ERDELYRÉSZI
asztalok furnir

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A ROMÁN OPERA HETI MŰSORA

Hétfő: Aida.
Szombat: Sába királynője.

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA

Vasárnap d. e. fél 11 órakor: Téli ballada.
Délután 3 órakor: Tatárjárás.
Este 8 órakor: A falu rossza.

Hétfő: A tanító ur.
Kedd: A szerelem vására.
Szombat d. u. 3 órakor: A vörös szenvedély.
Este 8 órakor: I. Prometheus, II. Marsall.
III. Költő és halál.

Csütörtök: Téli ballada.
Péntek: Szép asszony kocsisa.
Szombat délután: Iglói diákok.

Vasárnap délután: Hollandi menyecske.
Este: Szép asszony kocsisa.
Hétfő: Nincs előadás.
Kedd délután: Leányvásár.
Este: Hattyulovag.

MOZGÓK MŰSORA

Vasárnap, december 16.

Select-Mozgó: A szerelem áldozata. Rendkívül érdekes szerelmi dráma 5 felvonásban. Főszerepben Lucy Dorain és Alfonz Frieland. Nagyon szinpatikus tárgyú film.

Uránia-Mozgó: A kegyetlen banditák. Negyestül detektívdráma 6 felvonásban. Főszerepben a páratlan Sturt Webbs, legizgalmasabb detektívdrámák egyike.

Apolló-Mozgó: Nosferatu vagy A borzalmak szimfóniája. Fantasztikus és titokzatos dráma Dracula izgalmas regénye nyomán 5 felvonásban. Főszerepben Max Schveck, legdöbbentesebb film. Csak erős idegzetűeknek.

Mit hozzon az angyal Kun Mátyástól. Cluj, Calea Victoriei 2. szám alól?
— Anyukának evőeszközt!

Max Brotmann Bukarest,
Str. Apolodor 33. külön osztályt létesített és elvállalja a kereskedelem és ipar körébe vágó érdekek képviselését, bankoknál, központi szerveknél, autoritásoknál stb. stb.
Ön ezzel megtakarítja a Bukarestbe való utazás idejét és költségeit.
Referenciák: Bukarest összes nagybankjai.

Ha művészi kivitelű
butort, zongorát
szívesen megveszi, ne felejtse el az utat Marosvásárhelyre és tekintse meg a
SZÉKELY ÉS RÉTI
ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS. butortermeit
szükségleteiket legelőször itt szerezhetik be

Tavaszi társaskirándulás Palestinába

Kérjen prospectust: „**HADERECH**“ Birou de Transporturi Oradea-Mare (Grosswardein—Nagyvárad) Piața Unirii 16. (Romania)

A rituális ellátás, az oradea-marei orth. izr. főrabbi Fuchs Benjámín ur felügyelete alatt történik

Szavato!juk,
hogy 1 kilogram Marx-féle email- vagy padlóakkal 2 négyzetméterrel többet festhet, mint ugyanannyi bármely más gyártmányúval

Rados & Co. festéknagykereskedése Cluj
(Kolozsvár), Calea Regele Ferdinand (volt Wesselényi Miklós-utca) 21. szám alatt Telefon 632

A MÜNCHENI „SALVATOR“ sörrel vetekedő
„HERCULES“ barna duplamalátá **TÁPSÖR**
december 15-től kezdve ismét mindenütt állandóan kapható, akárcsak a közkedvelt világos
„Monostor“-sör
Ajánljuk: Krémlikörkülönlegességeinket, rumokat, cognacot, szőlő-, szilva- és törkölypálinkákat, szeszfinomítványt, eredeti erdélyi asztali-, pecsenye- és csemegeborainkat.
Czell Frigyes és Fiai Dr. Czell Vilmos-esoport
söröződe, likőr- és rumgyár és bornagykereskedése
Cluj-Kolozsvár Interurban: 12-31
Telefonszám: 78

LEGJOBB ZSEBLÁMPA
DURA
GYÁR TEMESVÁR

„ASTRA“ festékgyár Cluj
Strada Regina Maria 25 :: Telefonszám 241
Gyártmányok: Okker, satinóber, fekete és falzöldek minden árnyalatban és elsőrendű minőségben

23 december 17
T
Hakoah a bécsi miatt félbenmaradt más okokból még le a mérkőzésektől elozást különben sem g öszi fordulója vében balszerencsével ó fordulókban sike a vezetőklubok so jelenlegi állása a
vesztett aótt gól kapott gól pontok
1 29 10 18
2 36 22 16
1 24 12 16
1 21 11 14
— 17 8 14
2 21 13 11
5 18 19 9
5 18 28 9
5 19 22 8
6 12 22 6
7 11 28 5
10 6 37 1
végzett a Hakoah, volt a bajnokságnak. egyiptomi turája előtt érközést fog játszani amatőrökkel. A jövő dó csapatól, melynek kosát visszaszereznie. esz Magyarországt-Budapestről jelentik, övetség harminc emni a párisi olimpiámára már most gon— cseh nemzetközi A tervbevett cseh— mérkőzés valószínűvetség nem tudott a dni. Ugyancsak Prá-ntinápolyban vendég- via nem 2:0 arány- rail bajnokcsapattal, en közölte. A szép anyban eldöntetlenül
szonég óra
szlet
sze, angolforma ló kis tányérral O.— lej
ekávés csésze ló kis tányérral B.— lej
g.-Murăș
2-97

APROHIRDETÉSEK

Aprohirdetéseket egyezri közlési díja szavanként 2 lei. Vastagabb betűvel szedett szavak 3 lei. Legkisebb aprohirdetés díja — 10 szög — 20 lei. Jelleges hirdetésekre semminemű felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetésekkel a kiadóhivatalban vehetők át. Vidékiek a kívánt címre továbbíthatnak. Erre a célra a hirdetési díjon kívül 2 lei 80 bani bélyegköltés fizetendő.

Elcserelném főtér közelében levő 1 szoba-konyhas lakásomat. Cím a Kiadóban. 6611

Butor! Legolcsóbb bevételek forrás. Klein Izsák, Unió-u. 21. 1581

Bel- és külföldi fuvarlevelek felülvizsgálását és fuvardíjtöbbleteket, valamint szállítás közben felmerült mindennemű károk visszareklamálását a legminimálisabb, csak siker esetén utólagosan fizetendő díjazás ellenében vállalja a „Recomplus“ nemzetközi fuvarlevél felülvizsgáló intézet Timisoara, Helvét-u. s. szám. Ügynökök Románia minden városában felvétetnek.

Orth. kóser libazsir kis és nagy tételekben olesón kapható. Cím a kiadóban. 6606

Orth. Chevra Kadisa Cluj

Tagjainkhoz!

Egyletünk f. hó 16-án vasárnap d. u. 3—6-ig a 31 tagból álló választmányát választja meg. Minthogy ezen választmány nagy feladatok előtt áll, egyletünknek nagy érdeke, hogy e választásban a tagok minél nagyobb számban vegyenek részt és hogy csak azokra adják le szavazatukat akik az egylet érdekében önzetlenül és nem pártérdekben dolgoznak. Felkérjük ennél fogva egyletünk minden tagját, hogy alapszabályaink 49 §-a szerint reá háruló szavazási kötelességét, minden korteskedést magától elhárítva, legjobb meggyőződése szerint gyakorolja.

Weinstein Béni
hitk. elnök

6608

Feketeerdői üveg
és mindennemű

porcellánárut
legolcsóbban

Telefon 586

Kerekes Ernő
áruházában vásárolhat
Cluj, Calea Reg. Ferdinand No. 4.
Engross! Endetall! 1484

Zsák

Zsineg

HAVAS DEZSÓ
TIMISOARA

Kötél

Első Erdélyrészi Ékszerárugyár

Cluj, Calea Regale Ferdinand 19. szám
Telefon Interurban 2—13 ★ Sürgőnyec: Juvaere, Cluj

Ékszerárugyártás, nagykereskedés

Fogászati arany ★ Arany, ezüst és
és forrasztó " ★ platina-beváltás!

Kienle és Schwarzwaldi órákban, valamint kinaezüst tárgyakban nagy lerakat.

Csak viszontelárusítóknak!

Szántó és Komlós

aradi férfi-, fiu- és
gyermekruha fióktelepe
Cluj, (Kolozsvar)

Piața Unirei (v. Mátyás király-tér)
14. szám alatt Stief Ottó vezetésével megnyílt.
Saját műhelyünkben készült férfi-, fiu- és
gyermekruhák, raglánok, téli felöltők és
szőrmés bekecsesek, valamint bőrka-
bátok a **legolcsóbb árak**
mellett **nagy választékban** kaphatók.

Ragadja

meg

a z a l k a l m a t !

**Megkezdődött
a nagy Karácsonyi vásár
szenzációsán leszállított
árakkal!**

Siessen mig a készlet tart!

	Volt ár	Most
Francia mosókartonok v. delének . .	42.—	27.—
Francia batisztok vagy grenadinok .	42.—	27.—
Angol teniszflanelok I. minőség . .	36.—	27.—
Kelengyevásznak és siffonok mtr . .	42.—	30.—
Bársonyok minden színben	140.—	98.—
Angol férfiszövetek, 140 széles . . .	290.—	180.—
Francia trikóingek, darabja	120.—	60.—
Férfi angol kabátszövetek, metere .	650.—	400.—
Női kabátszövetek, 140 széles	350.—	200.—
Zsebkendők, darabja	10.—	4.—
Egy komplett 6 személyes „Liliom“ damaszkabrosz	300.—	198.—

arvaházak, jótékonycélu intézetek, szegényeket gyámolító egyletek, igazolt tisztviselők és vasutasok az összes nemhirdetett cikkekből külön 10% engedményt kapnak

Dick Jakab és Fia cég Cluj

Str. Regina Maria (v. Deák F.-u.) 5. és

**a vasuti állomással
szemben**

CELEKESZTŐSE
HIVATAL ÉS N
Cluj-Kolozsvar,
L. Pop, (Brassa
Telefon: Szerk
és kiadóhivatal
Zs. N. Sz. —
A kéziratok ki
szerkesztőség
rendők. Kézirat
adunk vis

Cluj-Kolozsvar

az
Zavargá
iántelők
irókong

(Kolozsvar
tőjdtől.) A he
napi napon sa
pott át. A kö
nására a romá
kongresszusa
után volt a m
jött események
sárnap éjjeli z
godalommal ve
kes tényezők
zusoknak igye
lott események
ban tartják au
millióra rug az
gyobb veszed
események ált

A helyze
nok, Erdély
kapott felhata
ritott ostromá
wának egyik
rette a sajtó
lakosságnak
mert a katoná
a nyugalom h
forduljanak el
meg a közöns
kább eleget t
hogy a katon
lépése csakug
vedett város t
Az esem

A
a
Vasárna
érkeztek Kolo
arabiai újsági
pályaudvari f
testületek és
jelentek meg.
ságrószindiká
kisebbségi uj
Imre üdvözölt
karesti újsági
helyezkedett
a beszéde ala
után a román
amelynek sor
rezentánsait,
döttek, de ki
lősséget a ko
hogy azon
részt vesznek

A besz
Astoria-szállé
udvarra kivon
nult végig a
tők be akar
rendőrség az
vonultak, a
tömegét.

Az elő
kongresszus
kellott voln
már fél négy
és sűrű cso
egyházak és
akik üdvözöl
sodik ország
voltak a kol
délelőtti sajn
vármegyeház
szállva, hogy
vehesse. Dél